

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Tertivs Et Qvartvs Decretalivm Libri continentur

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

De Commodato. Tit. XV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95279](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95279)

5 *Aut cum ipsam alienari, &c.* Notatur ad hoc quod quando is, qui precarium concessit, rem precario datam alienavit, tunc nisi voluntate novi doni res eadem maneat penes eum, qui ab initio precario possidebat, finitur, & tollitur precarium, ut per Azor. d. c. 3. vers. quarto.

6 *Possideri.* Is enim, qui rem precario accepit, dicitur possidere illam naturaliter, dominus autem, qui concessit, civiliter, ut per Anton. Gom. varior. tom. 2. c. 7. n. 1. Tiraquel. de constituto. p. 1. d. n. 4. Sebast. Naui. ad l. & habet, §. placet. ff. hoc tit. Molin. d. disp. 298. n. 5. Cald. Pereira de empt. & vendit. c. 25. n. 12. Et quanto tempore possessio illa civilis amittatur, vide Menoch. de arbitr. casu 24. Tiraq. de constituto. p. 1. n. 69. Ant. Gom. d. c. 7. n. 1. Cald. Pereira de extinct. emphyt. c. 10. n. 44. & c. 17. n. 17. Sebast. Naui. ad l. c. 6. §. 15. qui rogavit, ff. hoc tit. Azor. d. lib. 4. de precario. c. 2. §. 4.

7 In gloss. Precarium, ibi, & est simile commodato, &c. In quo differat precarium à commodato, ostendit Azor. d. lib. 7. de precario, cap. 1. §. 1. vbi q. 3. quaerit quamnam res precario dari queant.

8 In gloss. Precaria. Precaria foemini generis est quidam contractus, qui fit de rebus Ecclesiae, quando res conceditur in perpetuum, vel ad longissimum tempus, vel alio modo ad renouandum de quinquennio in quinquennium, ut per Barbat. in presenti, Valasc. de iure emphyt. q. 34. d. n. 9. vbi num. 13. dicit hunc contractum non esse cognitum, Mantic. de tacitis, & ambig. comment. lib. 22. tit. 4. d. num. 10. vbi ait, quod in concessione precaria cum pacto de renouando de quinquennio in quinquennium, si renouatio non fuit petita ab eo, cui facta est concessio, cadit à iure suo, sicut feudatarius.

De Commodato.

TIT. XV.

UPER hanc rubr. scripserunt Zabarell. Butr. Ioan. Andr. Imol. Anan. Ancharr. Panorm. Guid. Papae, Guillel. Durand. in breuiario aureo iuris Canon. fol. 98. verso, Petr. de Ranenna in compend. iuris Canon. Martin. Melhart. in epitome Decret. fol. 110. Dan. Venator. in analysi methodica iuris Pontif. pag. 407. Goffred. & Host. in summa huius tit. Alexand. Cassan. & Anafal. Germon. in paravitis ad quinque libros Decret. sub hoc tit. Barth. Carthag. in expositione ritulorum iuris Canon. sub eod.

De materia huius tit. agunt Ordin. Regia Lusit. lib. 4. tit. 5. vbi parens meus, & apud Castellanos l. 1. & seq. tit. 2. p. 5. vbi Gregor. Lopez, & tit. 16. lib. 3. for. leg. Conar. lib. 3. var. c. 15. Ant. Gom. tom. 2. varior. c. 7. Bellacomb. Soar. & alij tom. 1. communium opinionum lib. 4. tit. 17. Mozz. de contractib. rit. de commodato, Cardol. in praxi iudicium, verbo commodatum, Soar. de Pace in practica. tom. 1. c. 6. n. 9. Card. Mantic. de tacitis, & ambig. conuent. lib. 9. Molin. de iust. tract. 2. disp. 194. vsque ad 298. Rebelle de obligat. iustitia. p. 2. lib. 16. quest. vnic. de commodato, Azor. instit. moral. p. 3. lib. 7. de commodato, Valer. Reginald. in praxi fori penitent. tom. 2. lib. 25. tr. 2. n. 468. cum multis seqq. Card. Tusch. tom. 1. lit. C. concl. 480. cum seqq.

SUMMARIUM.

- 1 Commodatarius tenetur de leuissima culpa, & n. 2.
- 3 Culpa lata, leuis, & leuissima quae dicatur, remissive.
- 4 Conductore tenetur de dolo, culpa lata, & leui, non autem de leuissima.
- 6 Commodatarius non tenetur de casu fortuito, nisi concurrat eius culpa.
- 7 Bellum annumeratur inter casus fortuitos.
- 8 Incendium annumeratur inter casus fortuitos.
- 9 Pestis annumeratur inter casus fortuitos.
- 10 Fortium quando annumeretur inter casus fortuitos, ostenditur.

CAP. Cum gratia vnic.

Gregor. IX.

Commodatum gratia sui tantum accipiens, tenetur etiam de leuissima culpa, sed non de casu fortuito, nisi acciderit sua culpa, vel intercesserit pactum, vel fuerit in moras non potest repeti commodatum nisi finito vltu, ob quem fuit commodatum, quia ex beneficio non debemus decipi, sed iniuri. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarr. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Host. Ancharr. Guid. Papae, Henric. Panorm. Barbat. Viuian. in ration. lib. 3. iuris Pontific. pag. 170. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 424. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2.

De leuissima etiam culpa tenetur. Notatur ad hoc, quod commodatarius tenetur etiam de leuissima culpa, ut per Ordin. Regiam Lusitanorum lib. 4. tit. 5. §. 2. vbi parens meus, Perez tit. 7. lib. 5. Ordin. pag. 209. cum seq. Rebuff. in tract. except. n. 343. cum seq. Mench. illustr. c. 28. n. 18. Cardol. in praxi iudicium, verbo commodatarius, n. 13. Card. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 9. tit. 2. à princip. Sayr. in clauis Regia, lib. 10. tract. 3. n. 10. Ludouic. Beia respons. casuum conscientiae, part. 2. casu 29. pag. mibi 219. Henric. in summa, part. 2. lib. 14. de irregular. cap. 15. in fine, Molin. de iust. tr. 2. disp. 295. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. quest. 42. num. 3. Azor. instit. moral. part. 3. lib. 7. de commodato, cap. 7. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 15. tract. 6. num. 474. Rebelle de obligat. iustitia. p. 2. lib. 16. quest. vnic. de commodato, num. 1. Quae autem dicatur culpa lata, leuis, & leuissima, vide Perez ad lib. 5. Ordinarum, pag. 211. Conan. comment. iuris civilis, lib. 7. cap. 4. d. num. 7. Brunor à Sole in locis communibus, verbo culpa 2. Molin. de iustitia, tract. 2. disp. 293. num. 4. Sayrum d. lib. 10. tract. 2. c. 14. d. num. 5. & tract. 3. c. 1. num. 10. Surdum decis. 87. num. 8. & decis. 198. num. 16. late Farinac. in praxi crimin. quest. 88. num. 53. cum seqq.

Illud tamen aduertere oportet conductorem teneri tantum de dolo, culpa lata, & leui, non autem leuissima, si ut certo, §. nunc videndum, ff. commodati, Viuian. tom. 1. commun. opin. lib. 45. num. 75. pag. 658. Ludou. Beia d. part. 2. casu 20. pag. 16. Surd. decis. 87. num. 7. vbi de culpa leuissima, & decis. 198. num. 14. vbi n. 15. quod emphyteuta quando rem deteriorauit, de leui culpa tenetur. Depositarius, quando depositum sit ratione deponentis, non tenetur nisi de dolo, & lata culpa; quando verò sit gratia vtriusque, tunc vterque de leui tenetur, Rebuff. de exception. à n. 774. Procurator, qui mandatum accepit, tenetur de lata culpa & leui, ac aliquando de leuissima, Surd. decis. 304. n. 6.

Tenetur

Tenetur. Etiam in foro conscientiae, ut per Perez ad tit. 7. lib. 5. Ordin. pag. 209. cum segg. Sayt. d. lib. 10. tract. 3. c. 1. n. 10. cum segg.

Licet casus fortuitus, &c. Notatur ad hoc, quod commodatarius non tenetur de casu fortuito, nisi concurrat eius culpa, ut per Ordin. Reg. Lusitan. lib. 4. tit. 5. §. 3. ubi parens meus, & apud Castell. l. 3. tit. 2. part. 5. ubi Gregor. Lopez Anton. Gom. tom. 2. variar. cap. 3. n. 19. Pinel. in l. 2. C. de rescindend. vendit. part. 1. c. 3. a. n. 26. Cardin. Mantie. de tacitis, & ambiguis comment. lib. 5. tit. 8. n. 10. Cardos. in praxi indicum, verbo commodatum, n. 16. Molin. disp. 295. vers. de fortuito, Rebell. d. q. unic. de commodato, a. n. 1. Valer. Reginald. d. lib. 25. tract. 6. n. 475.

Hec inter casus fortuitos annumerantur. Primo bellum, Flamin. de resign. lib. 11. q. 13. n. 55. Secundo incendium, Gregor. l. 3. verbo fugo, tit. 2. p. 3. Menoch. de arbit. casu 390. a. n. 3. & de presumpt. lib. 1. presump. 50. n. 3. & conf. 53. n. 1. Ioseph. Ludou. Persu. decis. 10. n. 15. & decis. 25. Mexi. in tract. tasse panis concl. 6. n. 15. Gutier. pract. lib. 1. q. 29. n. 6. Surd. de off. 198. n. 5. Mascar. de probat. conclus. 467. n. 5. & concl. 892. num. 8. Pradil. in summa legum. penultim. p. 1. cap. 23. a. num. 1. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 354. Cened. ad Decretal. collect. 40. num. 1. Tercio pestis, Vezin. tom. 1. commun. opinion. lib. 4. tit. 43. n. 8. Flamin. de resign. lib. 11. q. 13. n. 63. Quarto furtum Principis non separatum, Cabed. Lustr. de off. 14. num. 1. p. 2. Quinto iniuria iudicis quandoque, Bellacomb. d. tom. 1. commun. opin. lib. 4. tit. 43. num. 77. pag. 959. Sexto furtum quando à domesticis fuit commissum, vel quando res fuit recondita in loco forti, alias bene tuto, in quo conuenit ille reponere propria pretiosiora, Gregor. l. 3. verbo fortasse, tit. 2. p. 5. Syluan. conf. 29. n. 4. Bonacol. communium criminal. p. 1. verbo furtum, folio 75. verbo, & part. 2. eodem verbo, folio 32. Menoch. confil. 353. num. 8. cum segg. & de presumpt. lib. 9. presump. 61. a. num. 34. Vide quoque infra dixi ad cap. propter sterilitatem, ex n. 11. de locato.

De Deposito.

Tit. XVI.

SUMMARIVM.

- 1 Doctores referuntur, qui super hanc rubricam scripserunt.
- 2 Depositi materiam qui tractent, citantur.
- 3 Deponere antiquitus significabat à se abicere, & alienare.
- 4 Deponere idem significat quod concedere & committere.
- 5 Deponere aliquando pro commendare accipitur.
- 6 Depositum est contractus per quem res nobilis alicui non domino gratuito custodienda traditur.
- 7 Depositum voluntarium quod dicitur, & que sit inter vtrumque differentia, ostenditur.
- 8 Depositum iudiciale, quod alias sequestrum dicitur, tunc fit quando res de qua in iudicio controversia est, apud aliquem definitur, ut finita controversia victori restituatur.
- 9 Sequestratio triplex est, voluntaria, necessaria, & mixta, & que dicantur, ostenditur.
- 10 Depositum simplex aliud regulare, aliud irregulare, & quod dicatur ostenditur.

UPER hanc rubr. scripserunt Zabarell. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Anchar. Panorm. Guid. Papae, Barbat. Guillelm. Durand. in breuiario aureo iuris Canon. fol. 98. verso, Petr. de Rauenna in comment. iuris Canon. Martin. Mefnart. in epitome Decret. fol. 110. Dan. Venator. in analysi methodica iur. Pont. pag. 410. Goffred. & Host. in sum. huius tit. Alex. Calan. & Anastal. Germon. in paratitlis ad quinque libros Decretal. nouè Bartholom. Carthagenæ in expositione titulorum iuris Canonici, sub eod.

De materia huius tit. vide Conan. commentar. iuris civilis lib. 7. c. 4. Cardos. in praxi indicum, verbo depositum, Carot. in tract. huius tit. Mozz. de contract. tit. de deposito, Cardin. Mantie. de tacitis, & ambig. comment. lib. 10. de deposito, Molin. de instit. tract. 2. disp. 523. Azor. instit. moral. p. 3. lib. 7. de deposito, Rebell. de obligat. institut. p. 2. lib. 16. q. unic. de deposito, Layman. in Theolog. moral. lib. 5. tract. 4. c. 25.

Deposito. Deriuatur à verbo deponere, quod antiquitus significabat à se abicere, & alienare, ut ex aliis tradit Conan. comment. iuris civilis lib. 7. c. 4. in princip. hinc depositum pro abiecto, & desperato habetur, iuxta illud Virgilij,

Ille ut depositi profervet facta parentis;

qui locus explicatur depositi, id est, desperati, conueniunt enim antiqui ut desperati homines ante ianuam suam collocarentur, ut forte possent transeuntes qui aliquando simili morbo laborarunt, opportuna aliqua remedia adhibere; quia verò multoties res nostras deponimus, & abicimus non perendi animo, sed gratia conseruandi, eaque sic à nobis dimittimus, ut aliis credamus, & committamus, ideo statutum est ut deponere idem significet quod concedere, & committere, hinc depositum dicitur quod alicuius fidei id est, diligentiae creditum est. Vnde Vlpian. in l. 1. hoc tit. inquit, depositum est quod custodiendum alicui datum est, dictum ex eo, quod ponitur, quia præpositio, de, auget positum, ut ostendat totum eius fidei commissum, quod ad custodiam rei pertinet, quoniam non solum res nostras apud amicos ponimus, sed deponimus, & dimittimus à nobis, ut apud eos collocemus, & custodiam earum à nobis ad illos transferamus, pro ut adnotauit Conan. ubi supr. & post eum Pichard. in §. præterea, in §. instit. quibus modis re contrah. oblig. hinc etiam aliquando deponere pro commendare accipitur, l. commendare 186. ff. de verb. significat. l. Lucius 24. ibi, centum mannos, quos hodie commendasti mihi, ff. hoc tit. & res commendate depositæ dicuntur, l. Publica 26. ff. eod. l. cum hereditas 9. C. eod.

Depositum autem sic acceptum ex mente Doctorum definiti potest ut sit contractus, per quem res mobilis alicui non domino gratuito custodienda traditur. Loco generis particula contractus, reliquæ verò ponuntur loco differentiarum. Dixi, res mobilis, ut significarem depositum non posse consistere in re immobili, ut per glos. in c. 2. hoc tit. Hostiens. in summa eiusdem tit. num. 3. Syluest. in summa, verbo depositum, n. 3. quod probatur ex natura ipsius depositi, in quo res posita ad ipsius custodiam, & conseruationem traditur depositario, unde cum custodia propria non datur in re immobili, nihil mirum si in ea non consistat depositum. Dixi, alicui non domino, ut ostenderem depositum rei propriæ dici non posse, licet ille, qui suscepit custodiam, ignorauerit se illius rei dominum non esse, l. qui rem suam, ff. de positi, l. neque pignus, ff. de reg. iuris, tradunt Cardos. in praxi indicum, verbo depositum, num. 1. Carot. de deposito, part. 1. quest. 2. num. 27. Vnde fit, quod si fur ignorans rem suam furatus est filios

vel

BARBOSA
In Ius Can
To. 2. 3.
C. VI
18